

PROJEKTIRANJE OBNOVE KOLNIKA: POTREBNA TERENSKA I LABORATORIJSKA ISPITIVANJA

Tomislav Šafran, dipl.ing.građ.

Seminar
ASFALTNI KOLNICI
Zagreb, 06.-07. veljače 2014.

Ramtech d.o.o.

Poduzeće za ispitivanje, istraživanje i konzalting iz područja asfaltne tehnologije

SADRŽAJ

- 1. OPĆENITO O PROCESU
POJEKTIRANJA OBNOVE KOLNIKA
- 2. PRETHODNA TERENSKA I
LABORATORIJSKA ISPITIVANJA

1. PROCES PROJEKTIRANJA OBNOVE KOLNIKA

- 1. PRIKUPLJANJE SVIH DOSTUPNHIH PODATAKA
- 2. PRETHODNA ISPITIVANJA
- 3. SINTEZA PRIKUPLJENIH PODATAKA
- 4. DIMENZIONIRANJE
- 5. FINANCIJSKA ANALIZA
- 6. PROJEKTI SASTAVA HRM

2. PRETHODNA ISPITIVANJA

- ODREDITI UJEDNAČENE DIONICE
 - DEFLEKSIJE (FWD, LACROIX, BNKLMN)
 - VRSTA I DEBLJINA SLOJEVA
 - VRSTE OŠTEĆENJA
 - NOSIVOSTI I PREOSTALOM ŽIVOTNOM VIJEKU KOLNIČKE KONSTRUKCIJE
- VIZUALNI PREGLED
- TERENSKA I LAB. ISPITIVANJA

2.1 MJERENJE DEFLEKSIJA

- KORISTE SE NAJČEŠĆE FWD, LA CROIX DEFLEKTOGRAF BENKELMANNNOVA GREDA
- MJERENJEM SE DOBIVAJU
 - MAKSIMALNE DEFLEKSIJE
 - ODREĐIVANJE UJEDNAČENIH DIONICA
 - E MODULI
 - NOSIVOST
 - PREOSTALI ŽIVOTNI VIJEK

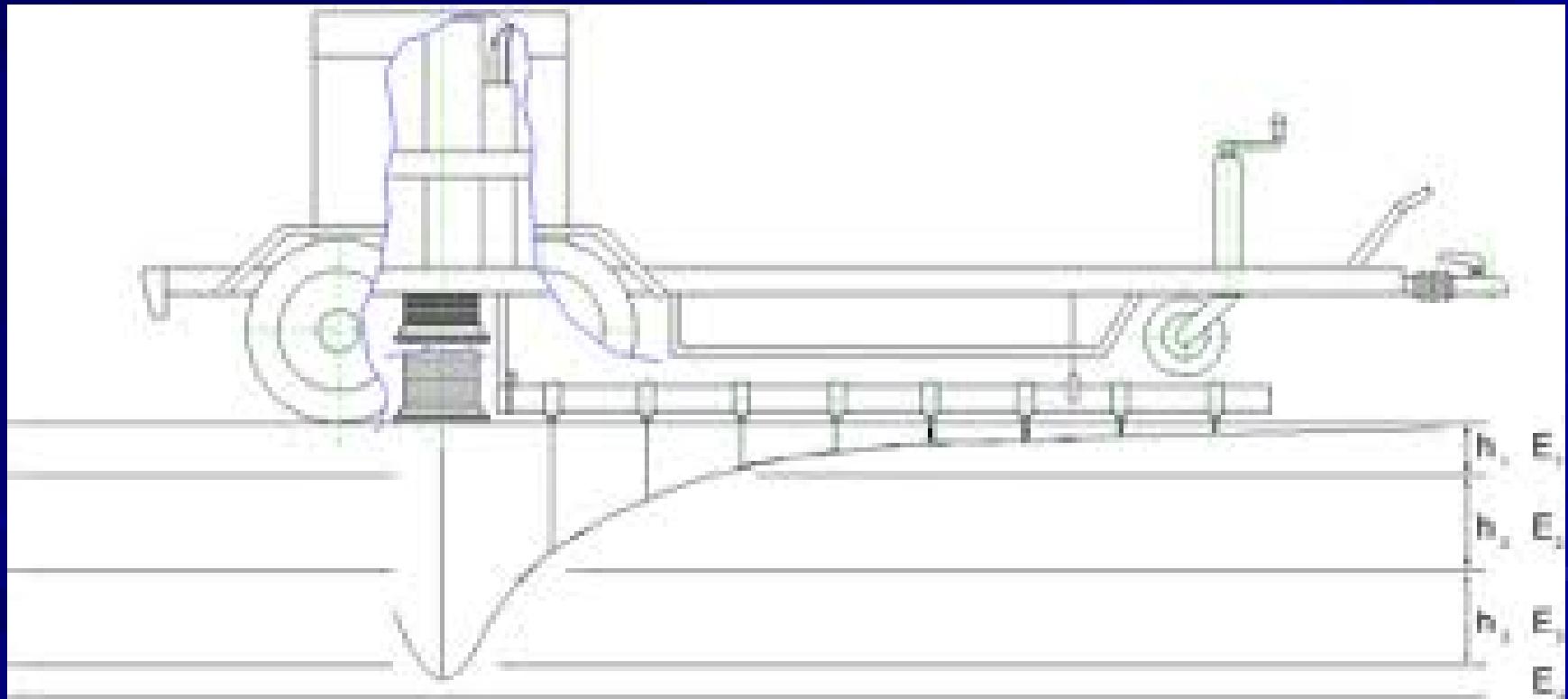
2.1 MJERENJE DEFLEKSIJA

■ FWD UREĐAJ

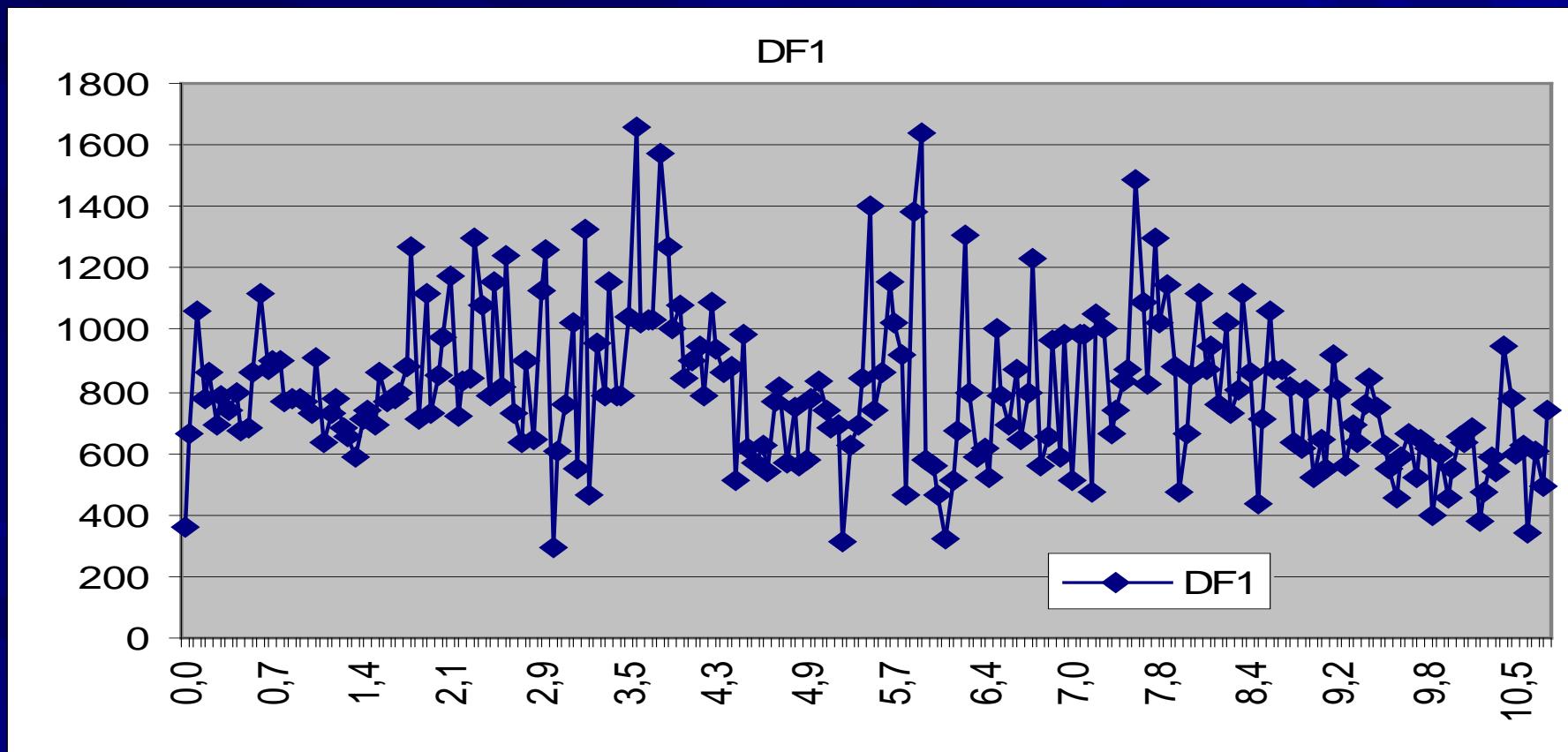
2.1 MJERENJE DEFLEKSIJA

- Fwd - Defleksije očitavaju geofoni/LVDT

2.1 MJERENJE DEFLEKSIJA

■ Grafički prikaz najvećih defleksija

2.1 MJERENJE DEFLEKSIJA

■ Kumulativna suma defleksija

$$\sum_i = \left(\overline{\delta}_i - \delta_i \right) + \delta_{i-1}$$

\sum_i - kumulativna suma defleksija na i-toj stacionaži

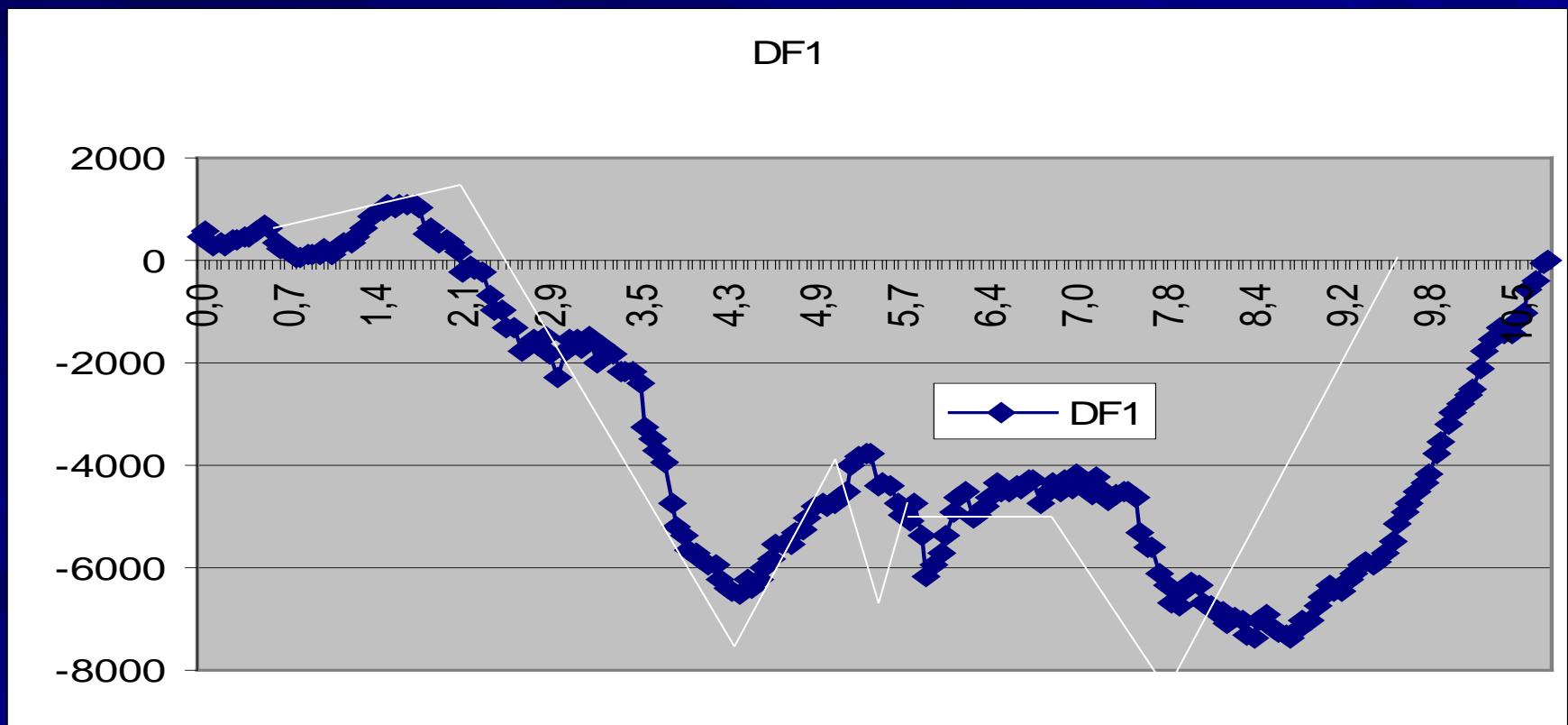
δ_i - defleksija na i-toj stacionaži

$\overline{\delta}_i$ - prosječna defleksija na cijeloj dionici

δ_{i-1} - defleksija na i-1 stacionaži

2.1 MJERENJE DEFLEKSIJA

- Kumulativna suma defleksija – Ujednačene dionice

2.1 MJERENJE DEFLEKSIJA

- Defleksije su ulazni parametri za dimenzioniranje mehanističkim pristupom
 - Izračunavanje E modula
 - Nosivost
 - Preostali životni vijek

2.2 MJERENJE DEBLJINA

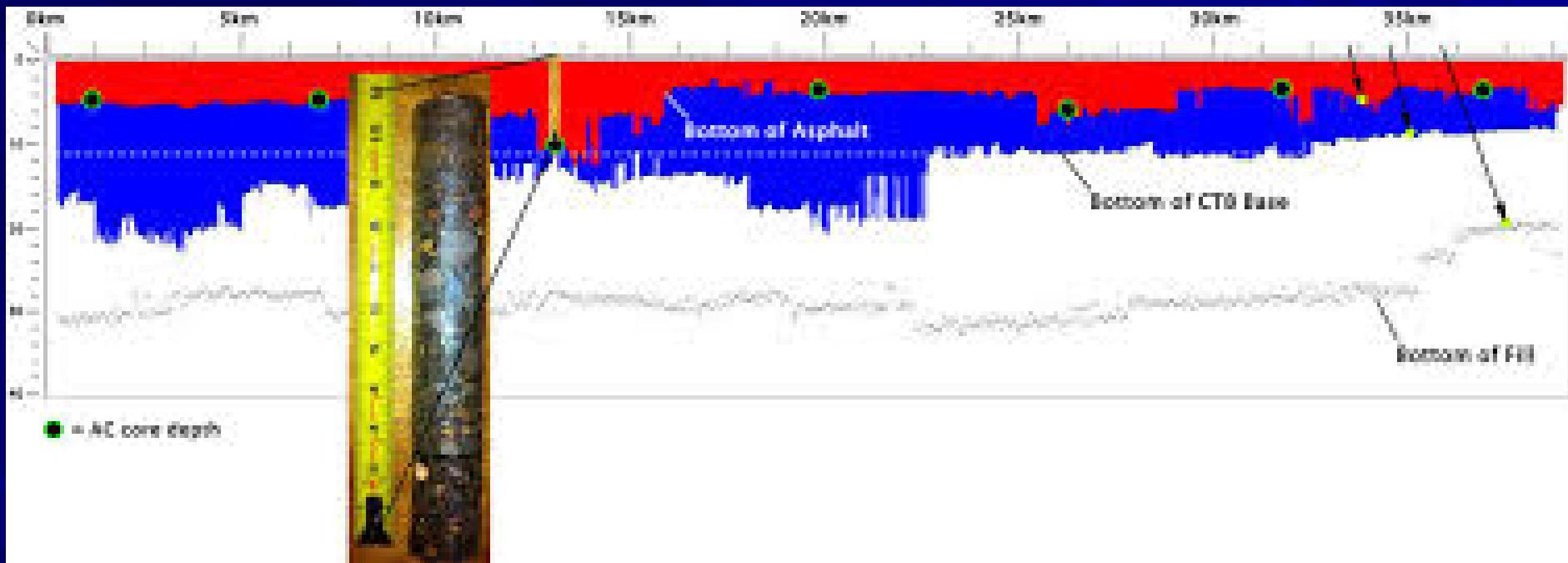
■ GPR (eng. Round Penetrating Radar)

- Brzo i efikasno
- Debljine slojeva
- Nerazorna metoda,

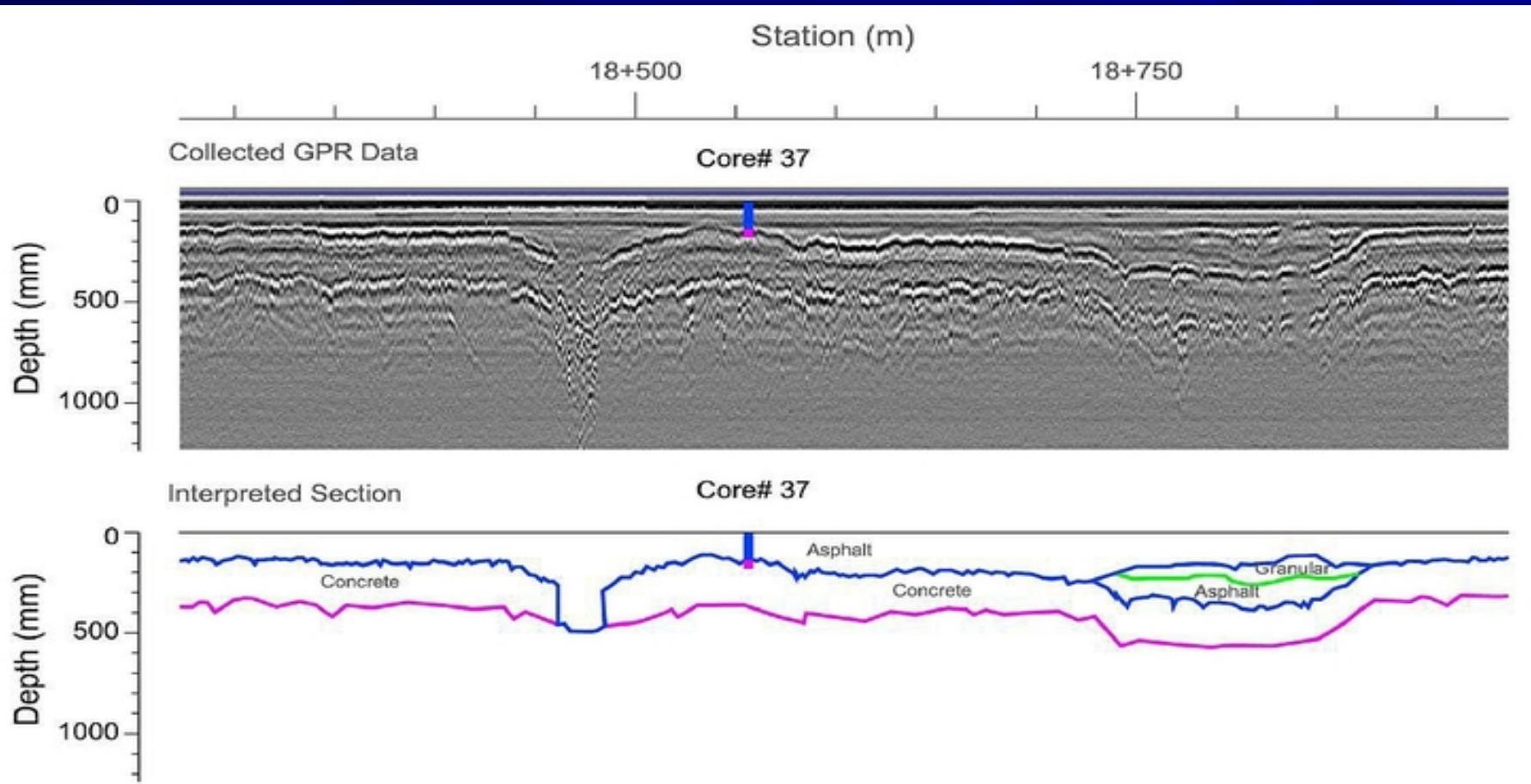
2.2 MJERENJE DEBLJINA

GPR Grafički prikaz mjerena

2.2 MJERENJE DEBLJINA

GPR Grafički prikaz mjerjenja

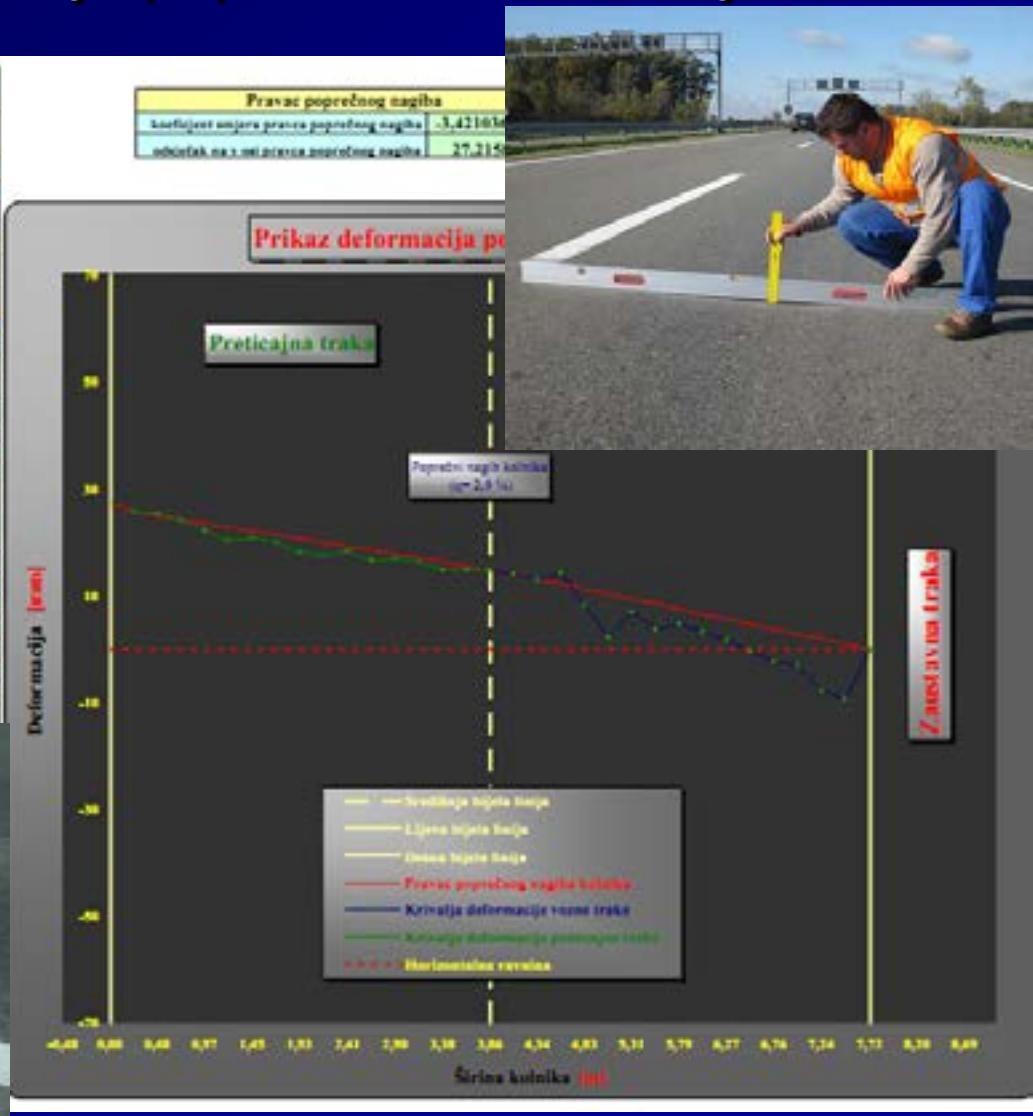

2.3 VIZUALNI PREGLED

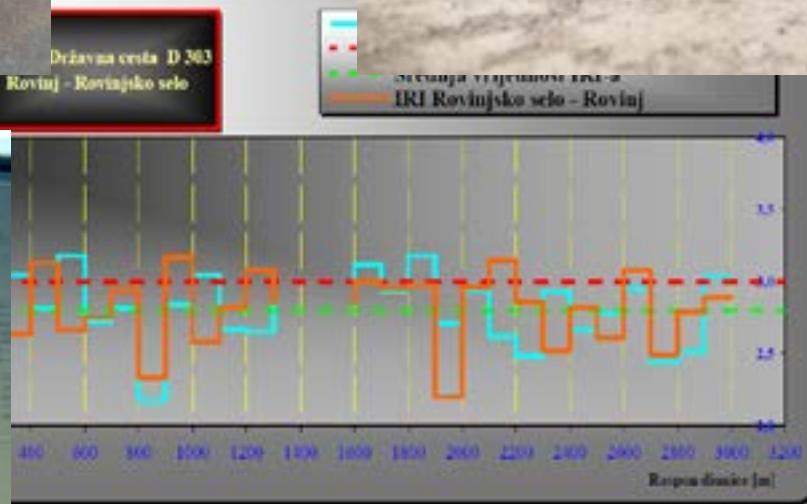
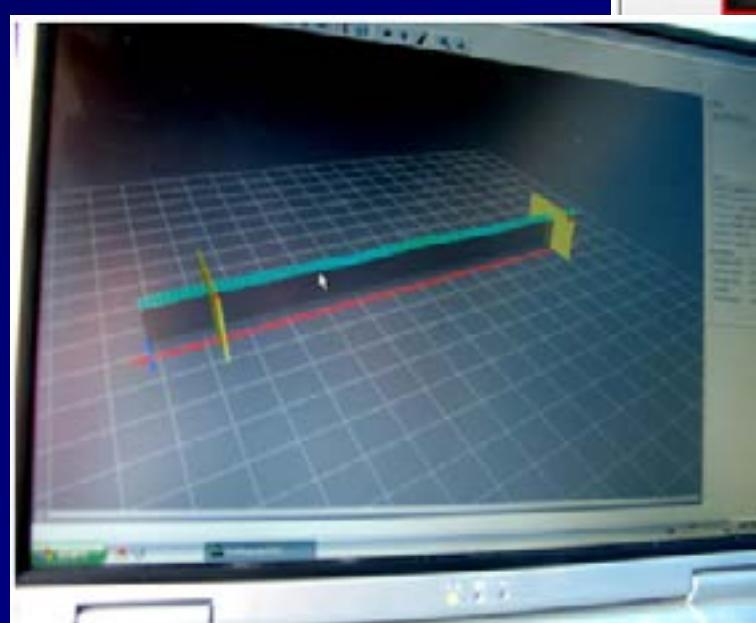
- Dobiva se uvid u uzroke oštećenja
- Prehodati dionicu “uzduž i poprijeko”
- zapisati, skicirati, fotografirati, video zapis
 - Vidljiva oštećenja svih vrsta po položaju vrsti, intenzitetu i učestalosti
 - Odvodnja, geometrija, geološke promjene
- Grafički prikaz, da li se oštećenja javljaju po nekoj shemi
- Usporedba vizualnog sa ujed. dion. Defleksija

2.3 Vizualni pregled – mjerjenje poprečnih deformacija kolnika

Naziv objekta	AC Zagreb-Lipovac	Oznaka poprečnog profila	1		
Naziv dijelova	/	Stacionara (km)	263+000		
Širina kolnikata:		7,7216	Imi		
		32	(metar)		
Područje mjerjenja:		Uživo trake			
Broj stepne	Pomak po poprečnom prejektu kolnika	Izmjena visine poprečnog prejektu (zadovoljava vrednost s uključenom deformacijom)	Izradjene visine na pravcu poprečnog nagiba kolnika	Deformacija poprečnog prejektu kolnika	Apsolutna vrijednost deformacije poprečnog prejektu kolnika
1	0,2413	7,845	7,845	0,0	0,0
2	0,4826	27,519	17,165	-10,4	10,4
3	0,7239	38,233	26,486	-9,7	9,7
4	0,9652	41,699	35,806	-8,9	8,9
5	1,2065	51,133	45,126	-6,0	6,0
6	1,4478	59,695	54,446	-5,2	5,2
7	1,6891	67,922	63,767	-4,2	4,2
8	1,9304	76,431	73,087	-3,3	3,3
9	2,1717	85,323	82,407	-2,9	2,9
10	2,4130	96,305	91,727	-4,6	4,6
11	2,6543	103,566	101,048	-2,5	2,5
12	2,8956	118,380	110,368	-8,0	8,0
13	3,1369	122,755	119,688	-3,1	3,1
14	3,3782	127,003	129,008	2,0	2,0
15	3,6195	138,510	138,329	-0,2	0,2
16	3,8608	147,649	147,649	0,0	0,0
17	4,1021	155,979	155,979	0,0	0,0
18	4,3434	163,821	163,181	-0,7	0,7

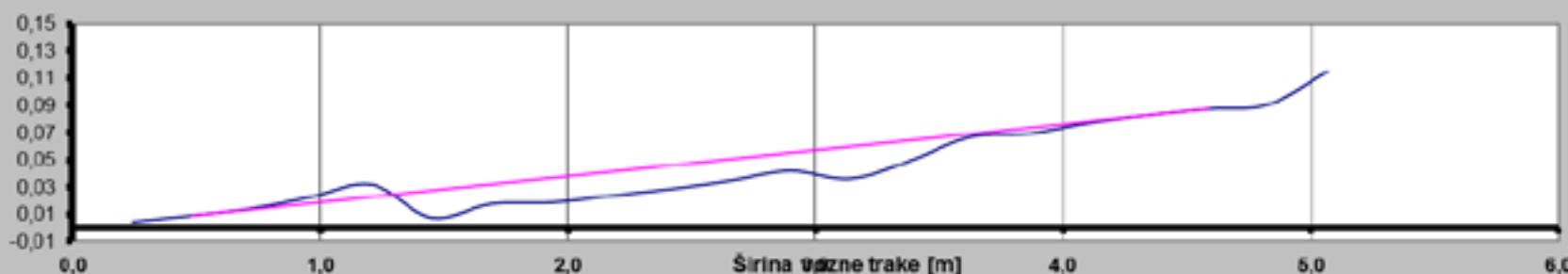
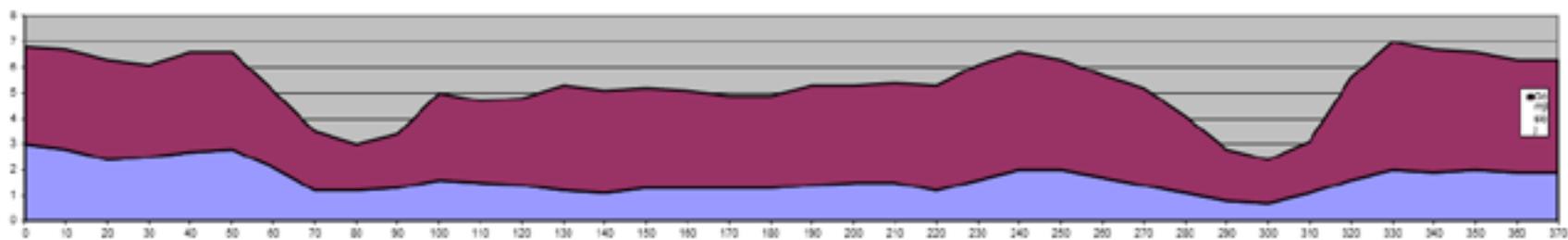

2.3 Vizualni pregled - mjerjenje uzdužne ravnosti

2.3 VIZUALNI PREGLED-PLASTIČNE DEFORMACIJE

Most Dobra, profil 72, km 52 + 722

2.4 PROBNI ISKOPI

- Probni iskopi najvažniji izvor informacija
- 2 na svakoj ujednačenoj dionici
- Uzorci za lab ispitivanja i recepture
- In situ debljine, LWD, CBR
- Pukotine, kolotrazi, napomene
- zapisati, skicirati, fotografirati, video zapis

2.4 PROBNI ISKOP VEĆEG OPSEGA

2.4 PROBNI ISKOP BUŠENJEM – PROMJER 300mm

2.4 PROBNI ISKOPI – terenska ispitivanja

- Vrste i debljina svih slojeva
- nevezani slojevi
 - a) in situ gustoća
 - b) dinamički/statički modul stišljivosti
LWD TSC 06. 720
- Dubina kolotraga
- Uzorkovanje za laboratorijska ispitivanja

2.4 PROBNI ISKOP – uzorkovanje glodanog asfalta frezom

2.4 PROBNI ISKOPI- terensko mjerenje dinamičkog deformacijskog modula (Evd) dinamičkom pločom

2.4 PROBNI ISKOPI- terensko mjerjenje gustoća nevezanih i stabiliziranih slojeva volumometrom

PRETHODNA ISPITIVANJA D44 BRŠĆAK-LUPOGLAV

probni iskop

PRETHODNA ISPITIVANJA D44 BRŠĆAK-LUPOGLAV

probni iskop

PRETHODNA ISPITIVANJA D44 BRŠĆAK-LUPOGLAV

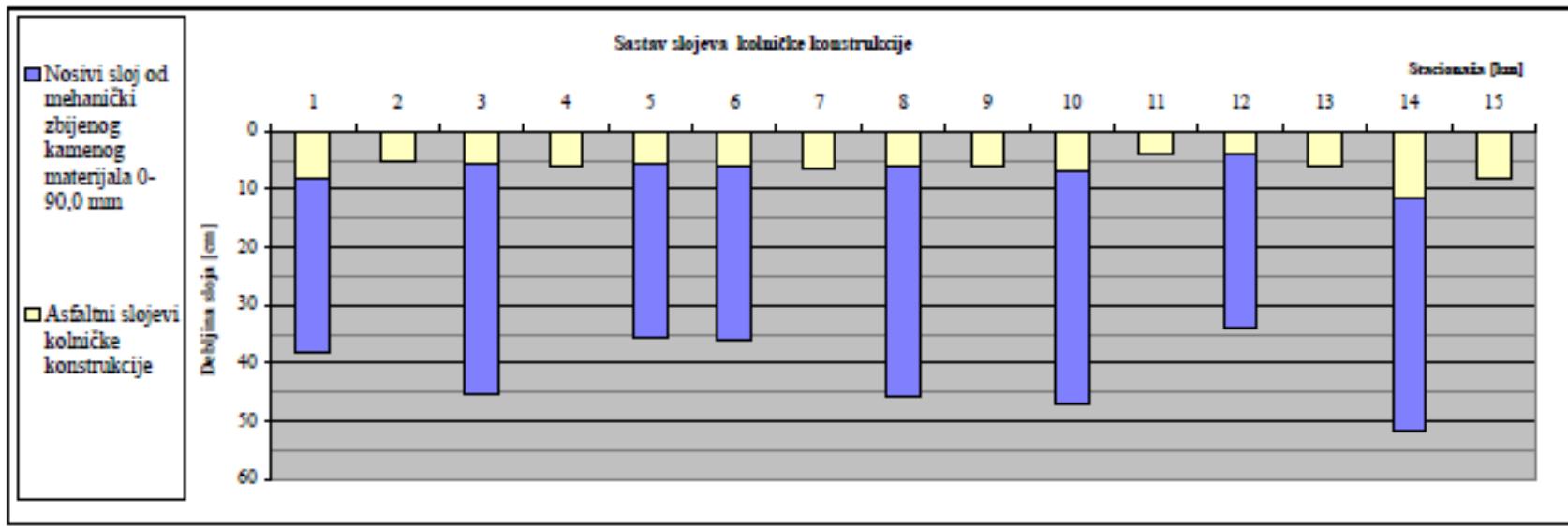
određivanje debljine slojeva u kolničkoj konstrukciji

Određivanje sastava (vrste i debljine) slojeva kolničke konstrukcije uzorkovanjem na terenu

TABLICA I GRAFIČKI PRIKAZ VRSTA I DEBLJINA SLOJEVA U DIJELU KOLNIČKE KONSTRUKCIJE,
D201, BUZET - POŽANE OD KM 0+000 DO KM 3+750

Vrste slojeva na stacionažama	Deblji ne [cm] 0+020 D	0+250 D	0+500 L	0+750 L	0+970 D	1+500 L	1+750 L	2+000 D	2+250 D	2+500 L	2+750 L	3+000 D	3+250 D	3+500 L	3+750 L
Asfaltni slojevi kolničke konstrukcije	8	5	5,5	6	5,5	6	6,5	6	6	7	4	4	6	11,5	8
Nosivi sloj od mehanički zbijenog kamenog materijala 0-90,0 mm	30		40		30	30		40		40		30		40	

2.4 PROBNI ISKOPI-laboratorijska ispitivanja materijala iz iskopa

- gustoća asfalta, nevezanih i vezanih slojeva
- granulometrija i vlažnost glodanog asfalta, vezanih i nevezanih slojeva
- udio veziva, penetraciju i točku razmekšanja ekstrahiranog bitumena,
- CBR za nevezane slojeve,
- Atterbergove granice, IP nevezanih materijala

PRETHODNA ISPITIVANJA D44 BRŠĆAK-LUPOGLAV – uzorkovanje nevezanih materijala iz kolničke konstrukcije

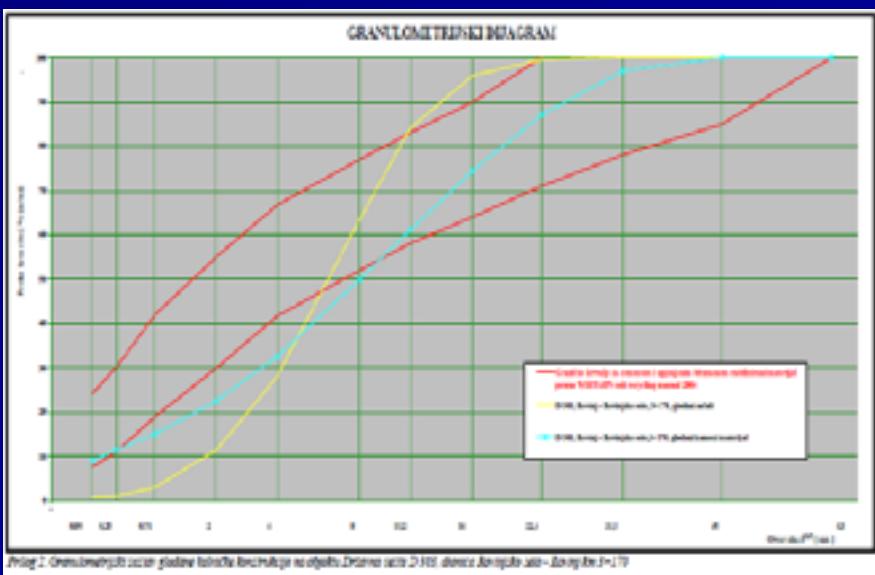
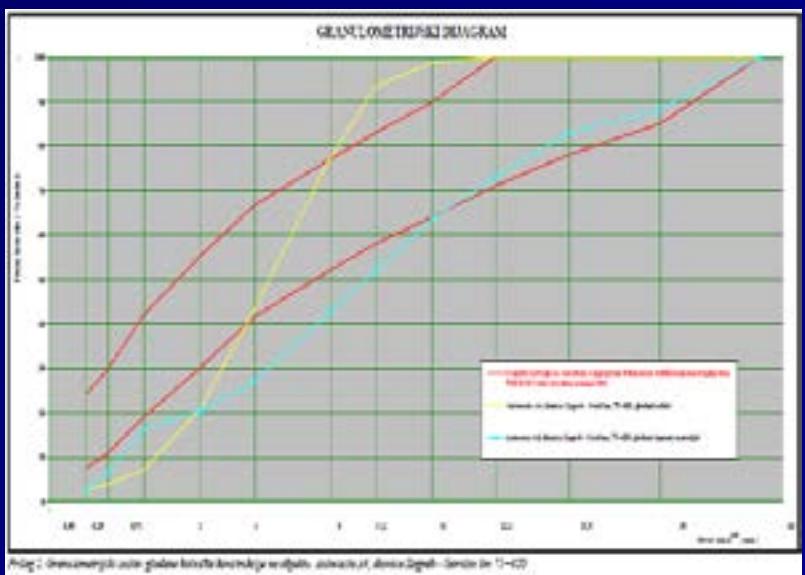
2.4 Laboratorijska ispitivanja materijala iz iskopa

- Određivanje granulometrijskog sastava materijala

2.4 Laboratorijska ispitivanja materijala iz iskopa

Određivanje granulometrijskog sastava materijala

2.4 Laboratorijska ispitivanja materijala iz iskopa

- gustoća asfalta, nevezanih i vezanih slojeva

2.4 Laboratorijska ispitivanja materijala iz iskopa

- Određivanje sastava i svojstava glodanog asfalta

2.4 Laboratorijska ispitivanja materijala iz iskopa

- Određivanje svojstava bitumenskog veziva u postojećim asfaltnim slojevima (PK, PEN)

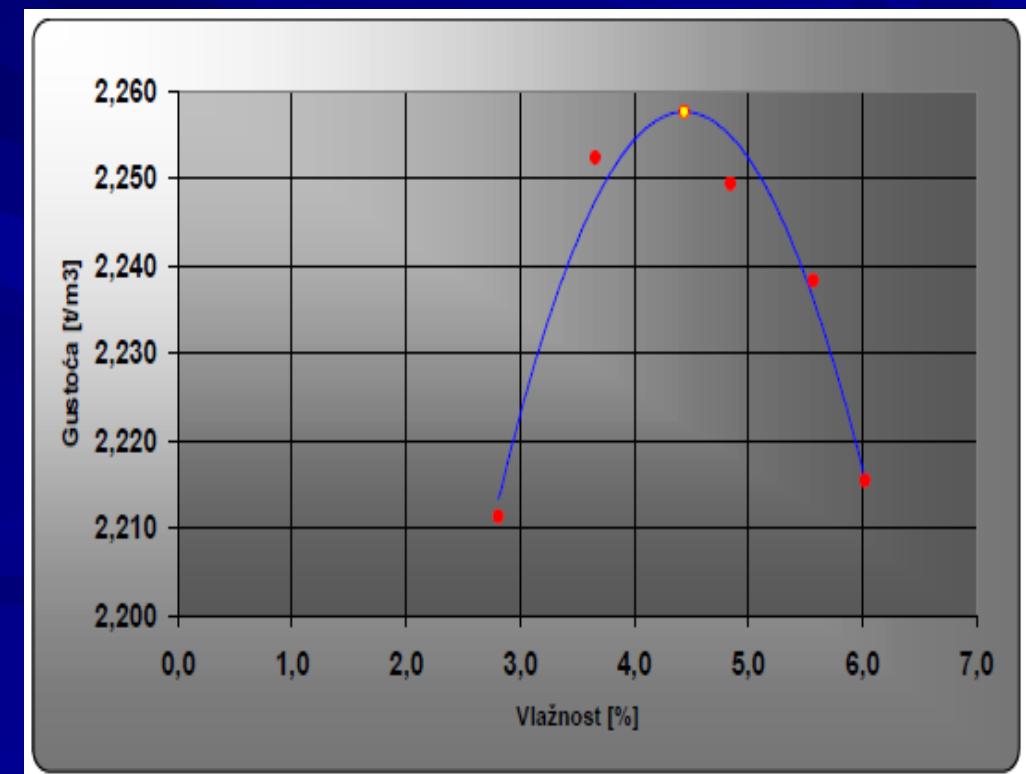

2.4 Laboratorijska ispitivanja materijala iz iskopa

Određivanje svojstava nevezanih materijala uzorkovanih iz kolničke konstrukcije – optimalna vlažnost

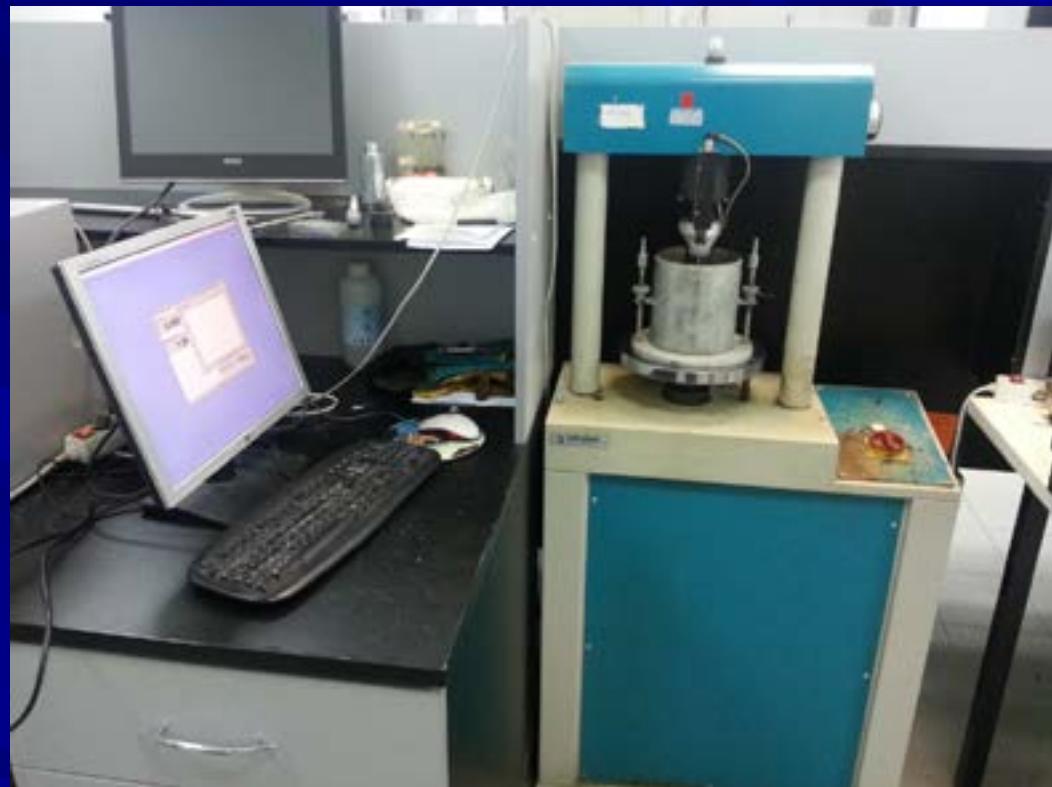

Grafički prikaz ovisnosti gustoće o vlažnosti pri jednakim uvjetima zbijanja kamenog materijala

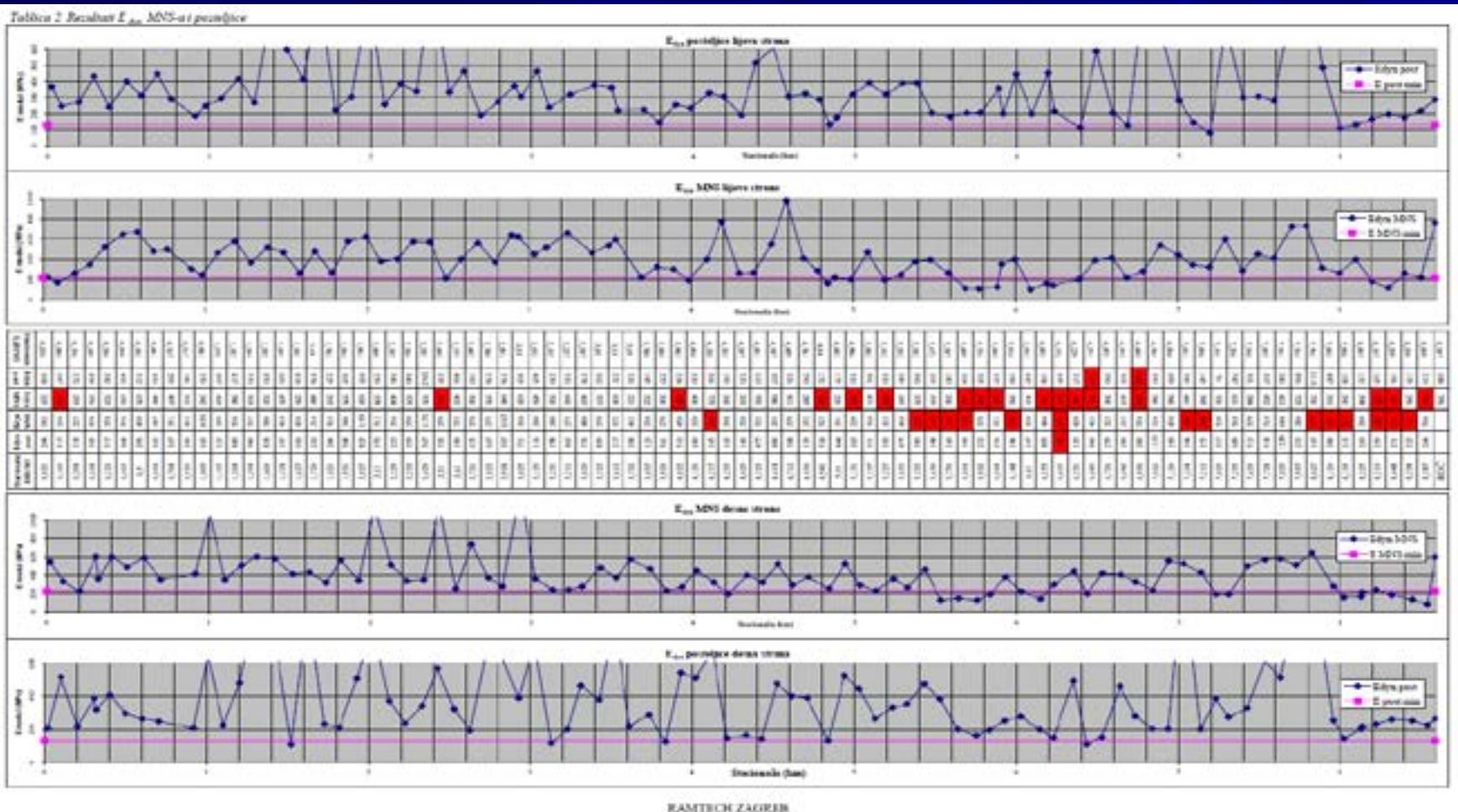
2.4 Laboratorijska ispitivanja materijala iz iskopa

Određivanje svojstava nevezanih materijala uzorkovanih iz kolničke konstrukcije – indeks plastičnosti, Atterbergove granice, CBR

3. ANALIZA DEFLEKSIJA I SINTEZA PODATAKA PRIKUPLJENIH TERENSKIM I LABORATORIJSKIM ISPITIVANJIMA (D44 Buzet – Roć)

Povratni proračun E modula slojeva iz poznatih defleksija, debljina i CBR-a

4. DIMENZIONIRANJE

■ EMPIRIJSKE METODE ($<10^6$ ESAL)

- SN , Structural number
- PN, Pavement number

■ ANALITIČKE METODE ($>10^6$ ESAL)

- Mehanistička metoda
- Metoda defleksija

5. FINANCIJSKA ANALIZA

- Uspoređiti za svaku opciju obnove
 - CIJENA KOLNIKA Kn/m²
 - Cijena kolnika Kn/m²/10⁶ ESAL

5. FINANCIJSKA ANALIZA

Verzije kolničke konstrukcije na autocesti Dobojski - Prijedor

sloj	Varijanta 1	debljina cm	cijena E/m ²
1	SMA	4	10
2	VS	5	7,5
3	BNS	7	10,5
4	MNS	15	2,3
5	MNS	30	4,5
6	Post. šljunak	30	
ESAL x10 ⁶ prije pojave pukotine na dnu asfalta		3,88	
Nastanak pukotine na dnu asfalta nakon 3,88·10 ⁶ ESAL odnosno nakon 4 godine			
cijena kolnika E/m ²		34,8	
cijena E/m ² /10 ⁶ ESAL		9,0	

sloj	Varijanta 2	debljina cm	cijena E/m ²
1	SMA	4	10
2	VS	5	7,5
3	BNS	7	10,5
4	CNS	20	7,1
5	MNS	25	3,8
6	Post. šljunak	30	
ESAL x10 ⁶ prije pojave pukotine na dnu asfalta		10,22	
Nastanak pukotine na dnu CNS nakon 2,45·10 ⁶ i još 4,66·10 ⁶ da se proširi kroz cijeli CNS. Nakon još 3,11·10 ⁶ ESAL nastaje pukotina na dnu asfalta, odnosno nakon cca 10 godina			
cijena kolnika E/m ²		38,9	
cijena E/m ² /10 ⁶ ESAL		3,8	

sloj	Varijanta 3	debljina cm	cijena E/m ²
1	SMA	4	10
2	VS	5	7,5
3	BNS	7	10,5
4	CNS	30	10,6
5	MNS	15	2,3
6	Post. šljunak	30	
ESAL x10 ⁶ prije pojave pukotine na dnu asfalta		35,93	
Nastanak pukotine na dnu CNS nakon 7,04·10 ⁶ i još 25,7·10 ⁶ da se proširi kroz cijeli CNS. Nakon još 3,19·10 ⁶ ESAL nastaje pukotina na dnu asfalta odnosno nakon cca 35 godina			
cijena kolnika E/m ²		40,9	
cijena E/m ² /10 ⁶ ESAL		1,1	

sloj	Varijanta 4	debljina cm	cijena E/m ²
1	SMA	4	10
2	VS	4	6,5
3	BNS	0	0
4	BIT STAB	17,5	12,4
5	MNS	25	3,8
6	Post. šljunak	30	
ESAL x10 ⁶ prije pojave pukotine na dnu asfalta		100	
Nastanak kolotraga >20 mm na više od 10% dužine dionice nakon 100·10 ⁶ ESAL odnosno nakon 100 godina.			
cijena kolnika E/m ²		32,7	
cijena E/m ² /10 ⁶ ESAL		0,3	

ZAKLJUČAK 1. Kolnik verzije 4 traje oko 3 puta duže od verzije 3, oko 10 puta duže od verzije 2 i oko 25 puta duže od verzije 1.

ZAKLJUČAK 2. Kolnik verzije 4 je jeftiniji za oko 20% od verzije 3, za oko 15% je jeftiniji od verzije 2 i za oko 5 % je jeftiniji od verzije 1.

Ulagani podaci:

Promet: 7 do 20·10⁶ ekvivalentnih standardnih osovina od 82 kN (ESAL)

Projektni period 20 godina

6.PROJEKT SASTAVA HRM

- Pronaći sastav mješavine koja će imati zadovoljavajuća svojstva u skladu s tehničkim uvjetima
- Ispitivanje sirovina
- Izrada i ispitivanje serije recikliranih mješavina

UVJETI KVALITETE

**TEHNIČKI UVJETI ZA IZRADU NOSIVIH
SLOJEVA KOLNIKA POSTUPKOM
HLADNOG RECIKLIRANJA**

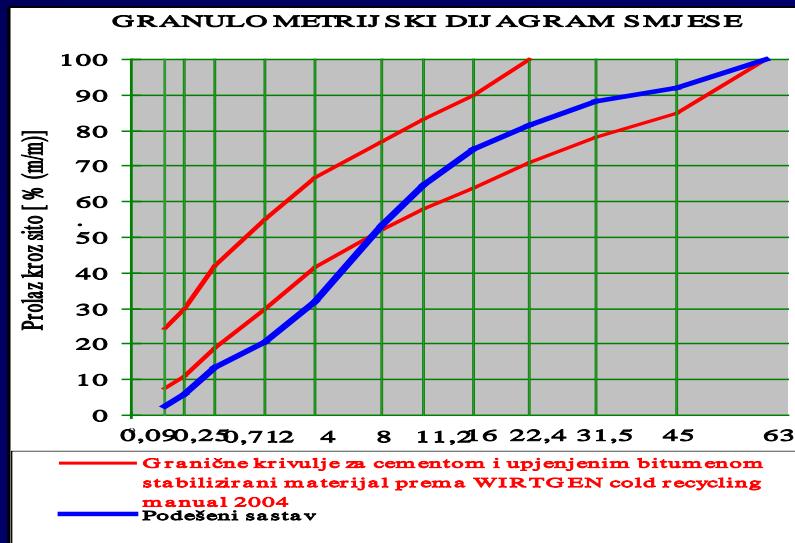
Hrvatske ceste, studeni 2011.

6. PROJEKT SASTAVA HRM

- Ispitivanje sirovina - agregati
 - Granulometrija glodanih i dodanih agregata
 - Optimizirati granulometriju HRM
 - Optimalna vlažnost HRM bez veziva

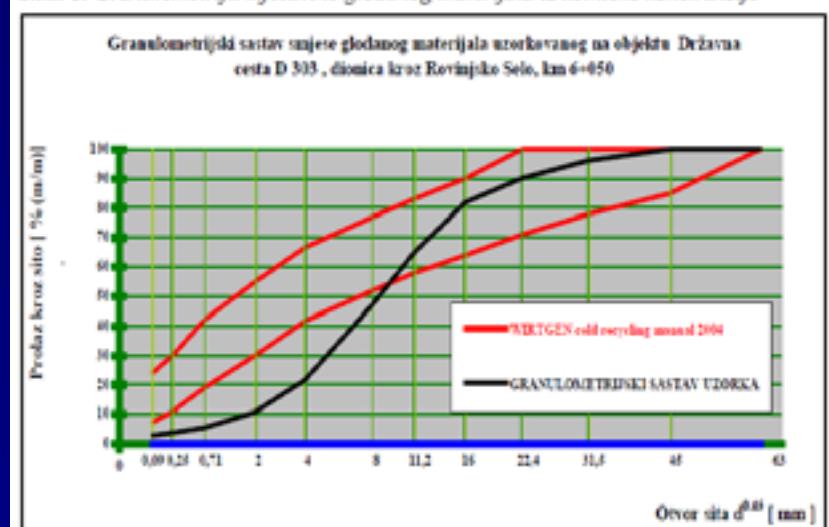
6. PROJEKT SASTAVA HRM

Podešavanje granulometrijskog sastava reciklirane mješavine

Objekt / izmjerištev		Vrednosti Ad		Vrednosti B	
Datum i. broj, mjesec	Datum i. broj, mjesec	Datum i. broj, mjesec	Datum i. broj, mjesec	Datum i. broj, mjesec	Datum i. broj, mjesec
2009.08.04.	2009.08.04.	2009.08.04.	2009.08.04.	2009.08.04.	2009.08.04.
Zemljopisni koordinati	43°44'	43°44'	43°44'	43°44'	43°44'
Maksimalna koncentracija gline u glinastom materijalu	15%	15%	15%	15%	15%
Maxima koncentracija	100%	100%	100%	100%	100%
Osnovna frekvencija	Pripređujući gradbeni materijal	Pripređujući gradbeni materijal	0.0	0.0	Podešeni sastav
Naključje	Autoriteta Ad, dionica Zagreb Gornje, 79-429	Autoriteta Ad, dionica Zagreb Gornje, 79-429	0.0	0.0	Podešeni sastav
Osnovna frekvencija	0.09	2.5	2.3	9.3	2.4
Naključje	0.19	3.9	6.7	14.7	5.9
Osnovna frekvencija	0.71	7.2	16.8	36.8	13.8
Naključje	1.1	28.8	29.5	64.3	29.4
Osnovna frekvencija	4.0	43.4	37.0	96.8	32.1
Naključje	6.1	77.2	42.5	100.0	53.4
Osnovna frekvencija	11.7	93.4	91.9	100.0	64.8
Naključje	16.8	98.8	83.6	100.0	74.8
Osnovna frekvencija	21.4	99.0	72.9	100.0	81.4
Naključje	21.9	99.0	83.0	100.0	88.3
Osnovna frekvencija	45.0	99.0	88.5	100.0	93.5
Naključje	45.9	99.0	100.0	100.0	100.0
Osnovna frekvencija / naključje / %	31.3	68.7	18.0	100	

Slika 1. Granulometrija mješavine glodanog materijala iz kolničke konstrukcije

Objekt / izmjerištev		Vrednosti B		Vrednosti C	
Datum i. broj, mjesec	Datum i. broj, mjesec	Datum i. broj, mjesec	Datum i. broj, mjesec	Datum i. broj, mjesec	Datum i. broj, mjesec
2009.08.04.	2009.08.04.	2009.08.04.	2009.08.04.	2009.08.04.	2009.08.04.
Zemljopisni koordinati	43°44'	43°44'	43°44'	43°44'	43°44'
Maksimalna koncentracija gline u glinastom materijalu	15%	15%	15%	15%	15%
Maxima koncentracija	100%	100%	100%	100%	100%
Osnovna frekvencija	Pripređujući gradbeni materijal	Pripređujući gradbeni materijal	0.0	0.0	Podešeni sastav
Naključje	Autoriteta B, dionica Krapinsko-Zagorska Gornje, 79-429	Autoriteta B, dionica Krapinsko-Zagorska Gornje, 79-429	0.0	0.0	Podešeni sastav
Osnovna frekvencija	0.09	0.8	9.1	9.2	3.0
Naključje	0.19	1.9	11.5	14.7	5.3
Osnovna frekvencija	0.71	5.8	18.0	18.8	5.8
Naključje	1.1	11.5	21.0	44.7	21.2
Osnovna frekvencija	4.0	28.8	82.8	98.8	48.8
Naključje	6.1	62.5	90.0	106.0	46.7
Osnovna frekvencija	11.7	84.8	91.0	106.0	81.1
Naključje	16.8	94.8	74.5	96.0	91.4
Osnovna frekvencija	21.4	98.5	97.0	106.0	97.1
Naključje	21.9	29.0	97.0	106.0	99.4
Osnovna frekvencija	45.0	29.0	100.0	106.0	106.0
Naključje	45.9	29.0	100.0	106.0	106.0
Osnovna frekvencija / naključje / %	64.3	19.5	18.0	18.0	100

6. PROJEKT SASTAVA HRM

- Ispitivanje sirovina – bitumena
 - PK i PEN
 - Karakteristike pjenjenja
 - Ekspanzija
 - Vrijeme poluraspada
- Cement se ne ispituje

Ramtech d.o.o.

Izrada projekta sastava reciklirane mješavine

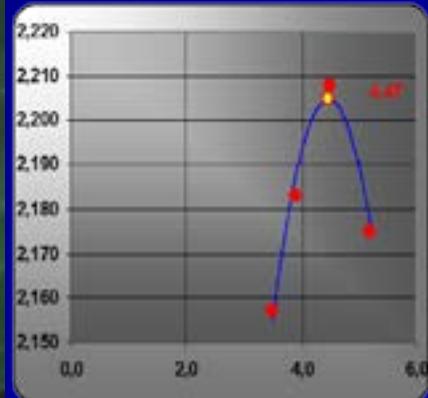
Ispitivanje optimalnih uvjeta pjenjenja i
reometrijske karakteristike bitumena

Tablica 2. Reometrijske karakteristike bitumena (Ravena B 70/100) i optimalni uvjeti pjenjenja

Reometrijske karakteristike	Tvrdo stanje	[°C]	46,2
	Pražnjenje	[100 mm]	77,5
	Indeks pražnjenja		-0,6
Optimalni uvjeti i karakteristike pjenjenja bitumena	temperatura	[°C]	149
	veličina vode	[% (min)]	2,0
	ekspanzija	puta	11,5
	vrijeme polerenja (vrijeme za koje se volumen smanji za pola)	[s]	12,0

Grafički prikaz ovisnosti gustoće o
vlažnosti pri jednakim uvjetima
zbijanja kamenog materijala

6. PROJEKT SASTAVA HRM

- Izrada i ispitivanje stabilizirane mješavine
- Stabilizacija bitumenom i cementom
- Stabilizacija cementom ili vapnom

6. PROJEKT SASTAVA HRM

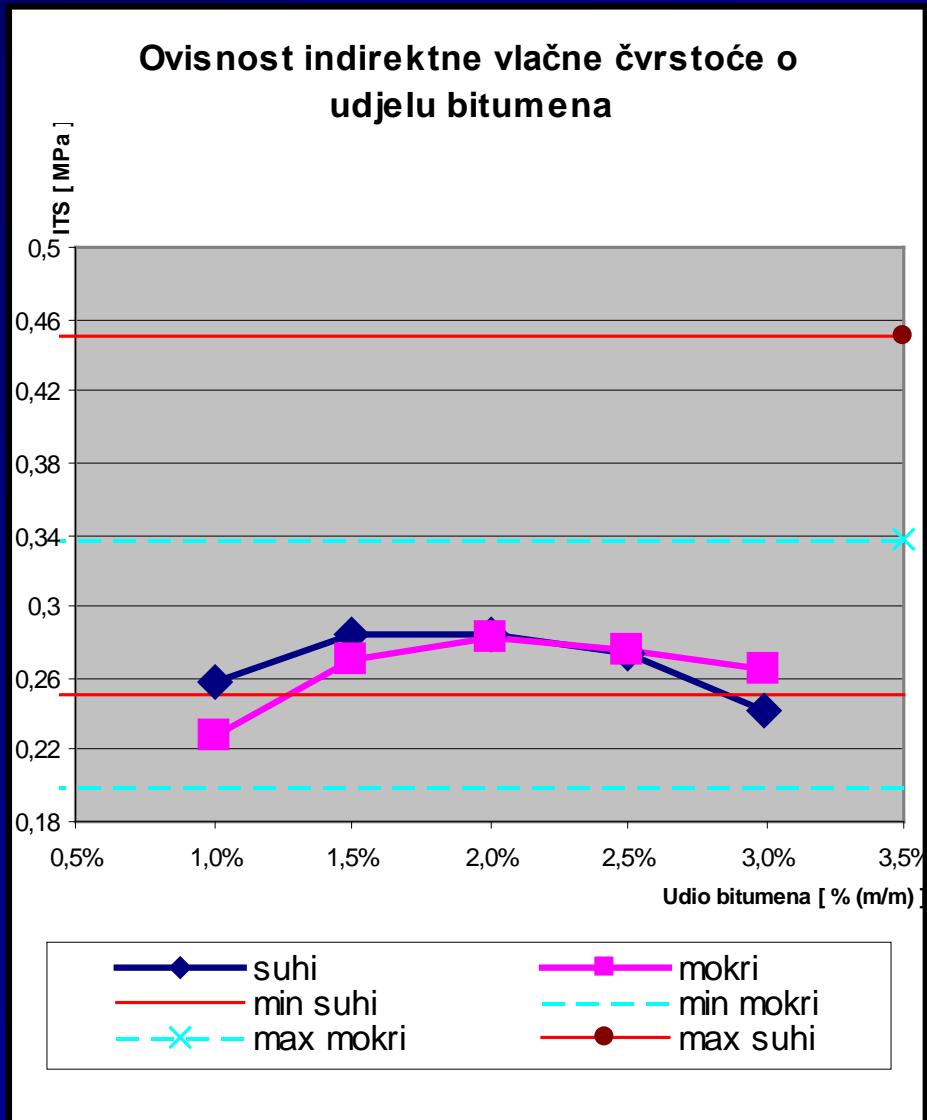
- Izrada i ispitivanje stabilizirane mješavine
- Stabilizacija bitumenom i cementom
- Serija mješavina različitih udjela bituma
- Izrada probnih tijela Marshall nabijačem
- Njegovanje suhe i mokre serije uzoraka
- Ispitivanje indirektne vlačne čvrstoće

6.PROJEKT SASTAVA HRM – laboratorijska ispitivanja

6.PROJEKT SASTAVA HRM

Rezultati ispitivanja indirektne vlačne čvrstoće prema HRN EN 12697-23

6.PROJEKT SASTAVA HRM

Tablica 3. Sastav i svojstva materijala u recepturi

RECEPTURA			
Smjesa granuliranih materijala	Sastav	Udio glodane kolničke konstrukcije [%(m/m)]	100,0
		Udio dodanog kamenog materijala[%(m/m)]	10,0
Smjesa granuliranih materijala	Granulometrija	Otvor sita [mm]	prolaz kroz sito [%(m/m)]
		0,09	2,4
		0,25	5,8
		0,71	13,6
		2	20,4
		4	32,1
		8	53,4
		11,2	64,9
		16	74,6
		22,4	81,4
		31,5	88,3
		45	91,9
		63	100,0
Smjesa granuliranih materijala i vode	Optimalni udio vode	[%(m/m)]	4,5
	Maksimalna gustoća po Proctoru	[t/m ³]	2,205
Smjesa granuliranih materijala, vode, cementa i bitumena	Udio cementa	[%(m/m)]	1,5
	Optimalni udio upjenjenog bitumena	[%(m/m)]	1,5
	Indirektna vlačna čvrstoća mokrog uzorka	[Mpa]	0,271
	Indirektna vlačna čvrstoća suhog uzorka	[Mpa]	0,284

Uvjeti iz
Wirtgen
Cold
Recycling
Manual
2004.

6. PROJEKT SASTAVA HRM

- Izrada i ispitivanje stabilizirane mješavine
- Stabilizacija cementom ili vapnom
- Serija mješavina različitih udjela veziva
- Izrada probnih tijela Proctor nabijačem
- Njegovanje serije uzoraka
- Ispitivanje tlačne čvrstoće (7 i 28 dana)
- Ispitivanje otpornosti na smrzavanje i odmrzavanje

6. PROJEKT SASTAVA HRM

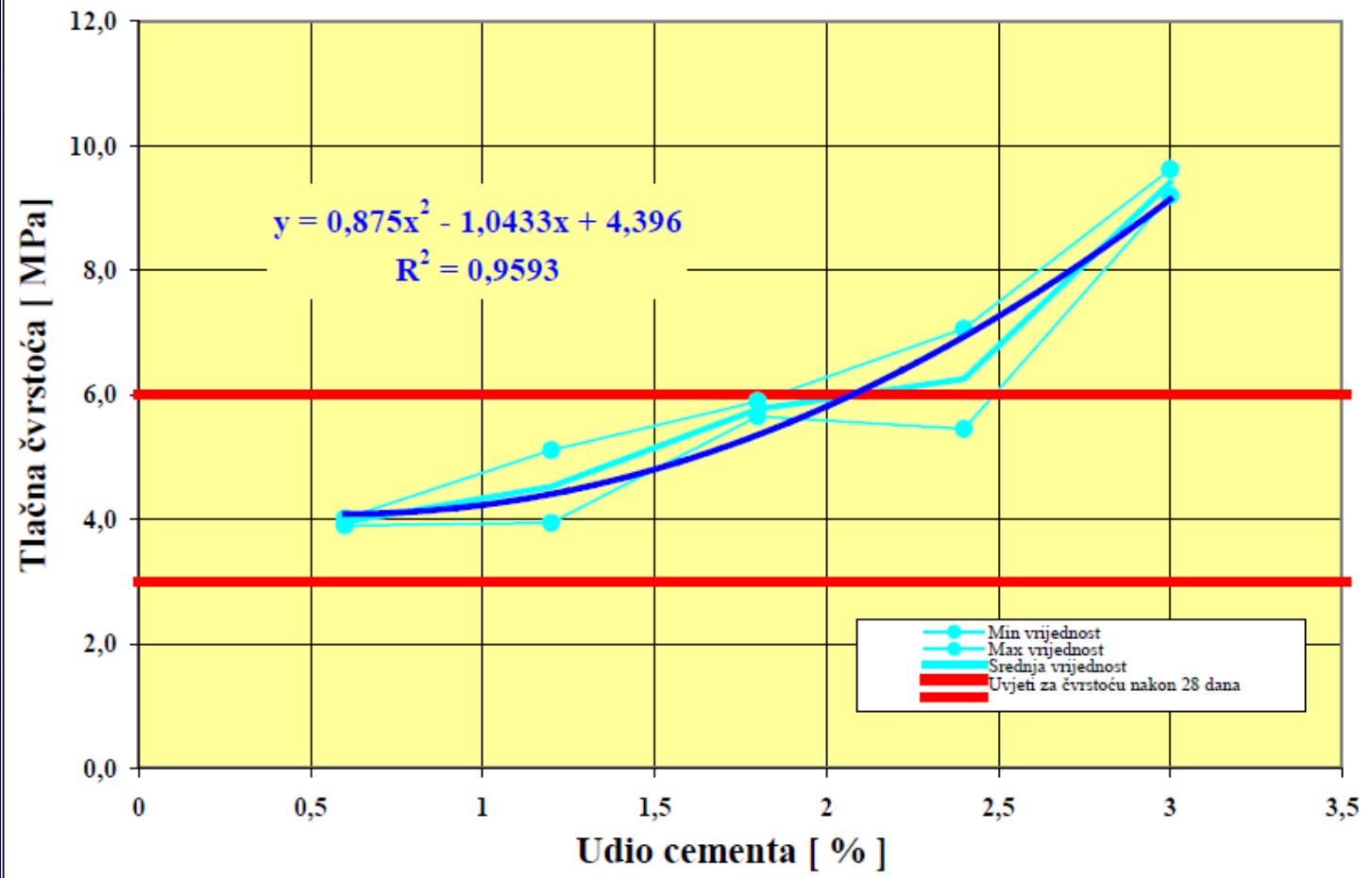

6. PROJEKT SASTAVA HRM

6. PROJEKT SASTAVA HRM

Ovisnost tlačne čvrstoće nakon 28 dana o udjelu cementa
u kamenom materijalu Fužinski Benkovac 0-32 mm

hvala na pažnji